

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM V MARTINE MÚZEUM ANDREJA KMEŤA

Ul. A. Kmeťa 20, 036 01 Martin
kontaktná osoba: Mgr. Andrej Bendík, PhD., Mgr. Marek Both
e-mail: andrej.bendik@snm.sk, marek.both@snm.sk, tel.: 043/24 55 111
www.snm.sk

Tlačová správa, 30. máj 2017, Martin

Lietava – ožívajúci hrad

Lietavský hrad už stáročia stojí ako skalný strážca uprostred lesov a lúk. Svojou dispozíciou a tajomnom priťahoval návštevníkov po mnoho rokov aj po svojom spustnutí. A priťahol aj takých, ktorí mu v súčasnosti odovzdávajú svoj čas, silu, vedomosti a lásku. Pritiahol dobrovoľných záchrancov hradných ruín a my dúfame že prostredníctvom tejto výstavy, ktorá začína 7. júna 2017 pritiahne pozornosť a záujem aj návštevníkov múzea.

Počiatky hradu Lietava spadajú do konca 13. storočia. Jeho staviteľmi boli s najväčšou pravdepodobnosťou Balašovci. V 14. storočí hrad vlastnil aj Matúš Čák Trenčiansky, v 15. storočí hrad rozšírili Bebekovci. Ďalšími z majiteľov hradu bol na konci 15. storočia Pavel Kiniži, ktorý sa zaslúžil o najrozsiahlejšiu prestavbu hradu a v 16. storočí v prestavbách pokračoval Mikuláš Kostka. Asi najvýznamnejšími pánmi hradu bol rod Thurzovcov, pričom 2. septembra tohto roku si pripomíname 450. výročie narodenia Juraja Thurzu, ktorý sa narodil priamo na Lietavskom hrade. V dôsledku dedičských majetkových sporov po smrti Imricha Thurzu (1621) hrad vlastnil komposesorát a koncom 17. storočia sa uvádza ako neobývaný. Po odvezení archívu v 18. storočí hrad začína pustnúť a mení sa na ruinu.

Lietavský hrad patrí k najrozsiahlejším zrúcaninám na Slovensku. Za viac ako sedem storočí svojej existencie prešiel dlhým stavebným vývojom, ukončeným renesančnou prestavbou. Posledných dvestopäťdesiat rokov je opustený a jeho stav alarmujúci. Základ hradu tvorí hranolová veža (dnes zachovalá do výšky 14 metrov so silne narušenou korunou muriva). Vo východnom smere bol k veži pristavený palác ukončený kaplnkou. Dodnes nesú jeho múry architektonické detaily. Stav palácových múrov bol kritický (vzniká značný odklon z vnútornej osy) a štúdia na ich záchranu je v rozpracovaní vo viacerých štádiách. Viacero objektov malo značne poškodený plášť muriva a množstvo kavern narušujúcich jeho stabilitu. Na záchranu tejto torzálnej stavby vzniklo Združenie na záchranu Lietavského hradu, ktoré sa venuje postupnej záchrane hradných zrúcanín, archeologickému výskumu a organizovan rôznych záchranných workshopov a hradných podujatí.

Výstava Lietava – ožívajúci hrad má za cieľ oboznámiť návštevníkov múzea s činnosťou a výsledkami práce Združenia na záchranu Lietavského hradu. Súčasťou panelovej časti sú zobrazenia hradu na starých pohľadniciach a historických fotografiách, ktoré dokumentujú postupnú degradáciu hradnej zrúcaniny. Osobitne vo vitrínach sú prezentované najzaujímavejšie nálezy z archeologického výskumu hradu, vedeného Archeologickým ústavom SAV v Nitre. Sú tu vystavené napríklad mince, hlinené fajky, kovové predmety, sklo, doplnené o zaujímavé konštrukčné prvky priamo z hradu (napr. články vretenovitého schodiska, fragmenty okrasných okenných ríms, abakus, pilaster a iné).

Aj keď je výstava prioritne zameraná na predstavenie výskumu a záchranu Lietavského hradu, návštevníci budú mať možnosť vidieť aj dobové predmety z iných slovenských hradov. K videniu bude viac ako 100 artefaktov z vlastných zbierok SNM v Martine a zapožičaných zbierok z Múzea v Kežmarku. Väčšinu prezentovaného materiálu tvoria mince, šperky, súčasti odevov a konských postrojov, kachlice, no nechýbajú ani predmety dennej potreby, keramika a kópie historických dokumentov. K unikátnym predmetom patria stredoveké palné zbrane (hákovnice, mažiar, delo), početná je rovnako výzbroj (meč, dlhé žrdové zbrane, hroty šípov, delové gule a iné) a výstroj (prilba, pancier a iné).

Výstavnú prestíž zvyšuje fakt, že až 99 percent vystaveného trojrozmerného materiálu tvoria originály. K doplnkom obohacujúcim celkový estetický zážitok z podujatia patria trojrozmerné modely rekonštrukcií Lietavského hradu, maľby hradu od Karola Michala Lehotského a akademického maliara Martina Benku a autorská predajná výstava dvorného fotografa hradu Petra Danka.

Archeologicko-historickú výstavu prezentujúcu unikátny materiál z obdobia vrcholného stredoveku až novoveku pripravili spolu so Slovenským národným múzeom v Martine Archeologický ústav SAV v Nitre, Múzeum v Kežmarku a Združenie na záchranu Lietavského hradu a je prístupná v priestoroch Múzea Andreja Kmeťa do 20. augusta 2017.

Otváracie hodiny:

utorok – piatok: 9.00 – 12.00 hod. 12.30 – 17.00 hod.
sobota – nedeľa: 10.00 – 12.00 hod. 13.00 – 18.00 hod.

Bližšie informácie:

Mgr. Andrej Bendík, PhD., Mgr. Marek Both

tel.: 043/ 24 55 111

andrej.bendik@snm.sk, marek.both@snm.sk